

Ministerie van Financiën, via
<https://www.internetconsultatie.nl/ongelijkebreukdelengemeenschap/b1>

datum	: 14 mei 2025	contact	: mr. N.J.M. Sjerps
uw brief van	: n.v.t.	e-mail	: j.sjerps@knb.nl
uw kenmerk	: n.v.t.	telefoon	: 070 3307226
ons kenmerk	: 3552		
betreft	: Consultatie aanpak ongelijke breukdelengemeenschap		

Geachte heer, mevrouw,

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) heeft met belangstelling kennis genomen van de consultatie aanpak ongelijke breukdelengemeenschap (<https://www.internetconsultatie.nl/ongelijkebreukdelengemeenschap/b1>). Graag maakt de KNB gebruik van de geboden gelegenheid om hierop te reageren. De KNB beoogt hiermee bij te dragen aan verdere gedachtevorming over de voorgestelde maatregel.

Hoofdpijnen voorstel

Het kabinet wil dat een huwelijksgoederengemeenschap of een finaal verrekenbeding met ongelijke breukdelen gaat leiden tot heffing van schenk- of erfbelasting. Bij een huwelijksgoederengemeenschap met ongelijke breukdelen wordt hetgeen aan een echtgenoot na ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap meer toekomt dan de helft van die gemeenschap voortaan belast met schenk- of erfbelasting. In het geval van een finaal verrekenbeding waarbij vermogen wordt verrekend op grond van een ongelijke gerechtigdheid tot dat vermogen wordt hetgeen aan een echtgenoot meer toekomt dan de helft van de te verrekenen som voortaan belast met schenk- of erfbelasting. Bestaande gevallen tot de datum van bekendmaking van deze maatregel (18 april 2025) worden in principe gerespecteerd.

Constructies

Het kabinet wil met deze maatregel onbedoelde constructies aanpakken. Het huwelijksvermogensrecht wordt volgens het kabinet in voormelde gevallen ingezet om geen of lagere schenk- of erfbelasting te construeren. Het kabinet vindt het ongewenst dat echtgenoten door civielrechtelijke keuzes, die zijn ingegeven vanuit fiscale beweegredenen, schenk- of erfbelasting ontwijken.

De KNB heeft er begrip voor dat het kabinet evidente belastingconstructies die als enige doel hebben het besparen van erf- of schenkbelasting wil aanpakken. Uit het consultatiedocument blijkt dat het kabinet hierbij met name het in het zicht van het overlijden van een van de echtgenoten wijzigen van de gerechtigdheid tot het vermogen van de huwelijksgoederengemeenschap op het oog heeft. Met name gevallen waarin deze gerechtigdheid wordt gewijzigd in 90%-10% of 95%-5%. Deze aanpak hangt samen met het arrest van de Hoge Raad van 16 februari 2024, ECLI:NL:HR:2024:239, waaruit volgens het kabinet blijkt dat in deze gevallen geen sprake is van een met schenkbelasting belastbare schenking en dat slechts in zeer uitzonderlijke gevallen sprake kan zijn van belastbaarheid met erfbelasting.

De voorgestelde maatregel reikt echter verder dan voormelde gevallen. De maatregel geldt namelijk onverkort. Er wordt geen tegenbewijsregeling voorgesteld, noch wordt een termijn tussen het aangaan van de huwelijkse voorwaarden en de ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap of de verrekening gesteld. Door deze vormgeving geldt de maatregel ook in gevallen waarin geen sprake is van constructies; ook zonder fiscale beweegredenen leidt een ongelijke breukdelengemeenschap of verrekening anders dan bij helfte tot heffing van schenk- of erfbelasting. Dit is een bewuste keuze van het kabinet.

De KNB meent dat de voorgestelde regeling te verstrekkend is en geeft hierbij een voorbeeld dat in de praktijk regelmatig voorkomt.

Twee partners hebben voor het aangaan van het huwelijk gezamenlijk een woning gekocht met ongelijke financiering en ongelijke eigendomsverhouding, bijvoorbeeld 70%-30%. Als zij die verhouding na het aangaan van het huwelijk willen behouden, zijn zij genoodzaakt dat in huwelijkse voorwaarden op te nemen. Doen zij dit niet, dan converteert de eenvoudige gemeenschap van woning in een huwelijksgoederengemeenschap waartoe partijen ieder voor de helft gerechtigd zijn.

Als de KNB het goed begrijpt, leidt de voorgestelde wetswijziging in dit voorbeeld bij ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap tot heffing van schenk- of erfbelasting. Terwijl de bedoeling van partijen van meet af aan enkel is geweest om aan te sluiten bij de vermogensrechtelijke situatie zoals die al voor het huwelijk bestond. De KNB meent dat voor dergelijke situaties een tegenbewijsregeling moet worden toegevoegd aan de voorgestelde maatregel.

Overgangsrecht

Inwerkingtreding van deze maatregel is beoogd op 1 januari 2026. Voorgesteld wordt dat de maatregel niet van toepassing is bij huwelijkse voorwaarden waarin reeds een ongelijke breukdelengemeenschap of een finaal verrekenbeding met ongelijke breukdelen is overeengekomen voor 18 april 2025. Deze datum is het moment van bekendmaking van deze maatregel in de Voorjaarsnota en beoogt aankondigingseffecten te voorkomen. Als de echtgenoten op of na 18 april 2025 hun huwelijkse voorwaarden wijzigen, verliezen zij hun aanspraak op het overgangsrecht en gaat de nieuwe regelgeving gelden.

De KNB merkt op dat de voorgestelde maatregel weliswaar is aangekondigd in de Voorjaarsnota, maar hierin staat slechts dat deze wordt opgenomen in het Belastingplan 2026. Hierin wordt niet aangegeven dat de maatregel materieel vanaf 18 april 2025 van toepassing is. Dit laatste blijkt uit het consultatiedocument dat op 23 april 2025 is gepubliceerd en waarvan het notariaat redelijkerwijs eerst op 24 april 2025 kennis heeft kunnen nemen. De KNB pleit er daarom voor dat wordt uitgegaan van 25 april 2025 in plaats van 18 april 2025.

Tot slot

Desgewenst is de KNB graag bereid tot overleg over of toelichting van het voorgaande.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'B. van Kampen', written over a circular stamp.

mr. Barbara M. van Kampen
Voorzitter KNB